

PROTOKOLL
fra møte i Reindrifststyret
torsdag 15. juni 2023
kl. 08:00 i Landbruksdirektoratet
Møte nr. 03/2023

Møtet ble hevet kl. 14:00

Til stede:	Inge Ryan, Ragnhild Sparrok Larsen, Elin Magga, Hege Føsund Christiansen, Asgrim Opdal, Anders Johansen Eira, Peder Ingar Buljo
Forfall:	Ellinor Marita Inderdal Jåma (vara Elin Magga stilte i hennes sted)
Fra Landbruksdirektoratet	Widar Skogan, Asbjørn Kulseng, Odd Kristian Kaushik

Saksliste

53/23 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Innkalling og dagsorden godkjent.

54/23 Klage på vedtak om forholdsmessig reduksjon for siidaandel ZJ02

55/23 Klage på vedtak om forholdsmessig reduksjon for siidaandel ZJ04

56/23 Klage på vedtak om forholdsmessig reduksjon for siidaandel ZJ09

57/23 Klage på vedtak om forholdsmessig reduksjon for siidaandel ZJ11

58/23 Klage på vedtak om forholdsmessig reduksjon for siidaandel ZJ16

59/23 Klage på vedtak om forholdsmessig reduksjon for siidaandel ZJ18

60/23 Klage på vedtak om forholdsmessig reduksjon for siidaandel ZJ22

61/23 Klage på vedtak om forholdsmessig reduksjon for siidaandel ZJ24

62/23 Klage på vedtak om pålegg om utdriving av rein og vedtak om tvangsmulkt mot Gæbrien sijte

63/23 Forslag til etablering av nytt reinbeitedistrikt - Jalgon-siida og Ealenjargasiida

64/23 Eventuelt

65/23 Godkjenning av protokoll

Sak 54/23 - 61/23, klager på forholdsmessig reduksjon i reinbeitedistrikt 14A

Møtebehandling

Anders Johansen Eira reiste spørsmål om egen habilitet på bakgrunn av anførselen om saksbehandlingsfeil i klagen.

Hege Føsund Christiansen reiste spørsmål om egen habilitet på bakgrunn av tilknytning til vurderingstema i saken gjennom hennes arbeid i politiet.

Styremedlemmene forlot møtet under behandlingen av habilitetsspørsmålene.

Styret drøftet deres habilitet, og kom til det ikke var påvist særegne forhold av betydning for habiliteten, slik at Eira og Christiansen ikke var inhabil til å delta i behandlingen av saken.

Votering

Landbruksdirektoratets innstilling vedtatt med 6 mot 1 stemme.

Vedtak

Reindriftsstyret tar ikke klagen til følge. Reindriftsstyrets vedtak i sak 24/23, truffet i møte 16. mars 2023, opprettholdes.

Saken oversendes Landbruks- og matdepartementet for endelig klagebehandling, jf. forvaltningsloven §§ 33 og 34.

Begrunnelse

Reindriftsstyret fastsatte i sak 72/10 et øvre reintall for reinbeitedistrikt 14A, Spiertagáisa, til 6300 rein.

Tall fra melding om reindrift viser at siidaandelene i reinbeitedistriktet per 31. mars 2022, har et samlet reintall på 6909, og dette er 609 rein over det fastsatte øvre reintallet. Distriktet har ikke oppnådd enstemmighet om gjennomføring av en reduksjonsplan etter reindriftsloven.

Etter reglene i reindriftsloven § 60 tredje og fjerde ledd om forholdsmessig reduksjon, må derfor siidaandelene i reinbeitedistriktet redusere det overskytende reintallet forholdsmessig.

Det ble truffet likelydende vedtak på klagen behandlet i sak 55/23 - 61/23.

Sak 62/23 Klage på vedtak om pålegg om utdriving av rein og vedtak om tvangsmulkt mot Gåebrien sijte

Opprinnelig forslag til vedtak

Reindrifststyret stadfester Statsforvalteren i Trøndelag sitt vedtak av 4. november 2022, om pålegg om utdriving av rein, og vedtak om ileggelse av tvangsmulkt av 18. november 2022. Vedtakene er gitt med hjemmel i reindrifstloven §§ 75 og 76, og pålegger Gåebrien sijte i Riast-Hylling reinbeitedistrikt å drive ut distriktets rein fra områdene hvor distriktet ikke har beiterett innen 15. november 2022.

Klagen på Statsforvalteren sine vedtak tas derfor ikke til følge.

Begrunnelse

Rein tilhørende Gåebrien sijte har beitet på innmark i områdene Singsås og Hindsverk. Det er også mottatt henvendelser om observasjon om tamrein i Høgliåsen rett øst for fellessetra på Hugås siden oktober 2022.

Disse områdene er utenfor distriktets beitegrenser. Etter reindrifstloven er dette et ulovlig forhold, og Statsforvalteren har derfor truffet vedtak om pålegg om utdriving av rein etter reindrifstloven § 75, med tvangsmulkt etter § 76.

Landbruksdirektoratet har vurdert at vilkårene etter §§ 75 og 76 var oppfylt på vedtakstidspunktet.

Oppsummering

Reindrifststyret behandler klage på Statsforvalteren i Trøndelag sitt vedtak om pålegg om å drive ut rein fra områdene hvor distriktet ikke har beiterett, samt å holde dyrene innenfor lovlige beiteområder etter at de er drevet dit.

Møtebehandling

Reindrifststyret fremmet nytt forslag til vedtak:

Reindrifststyret tar klagen delvis til følge.

Reindrifststyret stadfester Statsforvalteren i Trøndelag sitt vedtak av november 2022, om pålegg om utdriving av rein. Reindrifststyret frafaller tvangsmulkten som er ilagt i Statsforvalterens vedtak av 18. november 2022.

Begrunnelse

Rein tilhørende Gåebrien sijte har beitet på innmark i områdene Singsås og Hindsverk. Det er også mottatt henvendelser om observasjon om tamrein i Høgliåsen rett øst for fellessetra på Hugås siden oktober 2022. Disse områdene er utenfor distriktets formelle beitegrenser. Etter reindrifstloven er dette formelt sett å anse som et ulovlig forhold.

Reindrifststyret er imidlertid kommet til at det er sterke grunner for å frafalle tvangsmulkten, jf. reindrifstloven § 76 andre ledd, fordi det er berettiget tvil om hvorvidt Gåebrien sijte har rett til å drive reindrift i det aktuelle området.

Det vises til at grensene for det samiske reinbeiteområdet defineres av hvor reindriftssamene «fra gammelt av har utøvet reindrift», jf. reindrifstloven § 4 første ledd. Reindrifstloven § 4 annet ledd kan ikke forstås slik at det skal legges til grunn en presumpsjon om at det ikke foreligger reinbeiterett utenfor distriktsgrensen. Det kan heller ikke kreves at slike rettigheter fastslås ved dom. Det vil være urimelig å påføre reieneierne dette, all den tid det er offentlige

myndigheter (Lappekommisjonen av 1889), som har fastsatt distriktsgrensen for reindriften i dette området. Det er grunn til å stille spørsmål ved om det har vært tilstrekkelig medvirkning fra reindriften i området ved fastsettelsen av grensen.

Rapporten fra Sannhets- og forsoningskommisjonen ble overlevert Stortinget den 1. juni. På side 211 i rapporten beskrives «framrykkingsteorien» som ligger til grunn for praksis og regelverk, og kommisjonen påpeker at det er grunn til å foreta ytterligere undersøkelser og få på plass oppdatert dokumentasjon på dette feltet.

Reindriftsstyret konstaterer videre at den formelle distriktsgrensen i området, er fastsatt på en reindriftsfaglig unaturlig måte, i det den blant annet ikke synes å følge de naturlige topografiske grensene i landskapet.

Videre oppfølging

Reindriftsstyret ber forvaltningen om å sørge for at det etableres en dialog mellom reindriften og lokaler bønder for å redusere konflikt i området. Reindriftsstyret anmoder om at det i tråd med rapporten fra Sannhets- og forsoningskommisjonen settes i gang et arbeid for kartlegge historiske bruksrettigheter for reindriften.

Votering

Reindriftsstyrets forslag til nytt vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Reindriftsstyret tar klagen delvis til følge.

Reindriftsstyret stadfester Statsforvalteren i Trøndelag sitt vedtak av november 2022, om pålegg om utdriving av rein. Reindriftsstyret frafaller tvangsmulkten som er ilagt i Statsforvalterens vedtak av 18. november 2022.

Begrunnelse

Rein tilhørende Gåebrien sijte har beitet på innmark i områdene Singsås og Hindsverk. Det er også mottatt henvendelser om observasjon om tamrein i Høgliåsen rett øst for fellesetra på Hugås siden oktober 2022. Disse områdene er utenfor distriktets formelle beitegrenser. Etter reindriftsloven er dette formelt sett å anse som et ulovlig forhold.

Reindriftsstyret er imidlertid kommet til at det er sterke grunner for å frafalle tvangsmulkten, jf. reindriftsloven § 76 andre ledd, fordi det er berettiget tvil om hvorvidt Gåebrien sijte har rett til å drive reindrift i det aktuelle området.

Det vises til at grensene for det samiske reinbeiteområdet defineres av hvor reindriftssamene «fra gammelt av har utøvet reindrift», jf. reindriftsloven § 4 første ledd. Reindriftsloven § 4 annet ledd kan ikke forstås slik at det skal legges til grunn en presumpsjon om at det ikke foreligger reinbeiterett utenfor distriktsgrensen. Det kan heller ikke kreves at slike rettigheter fastslås ved dom. Det vil være urimelig å påføre reieneierne dette, all den tid det er offentlige myndigheter (Lappekommisjonen av 1889), som har fastsatt distriktsgrensen for reindriften i dette området. Det er grunn til å stille spørsmål ved om det har vært tilstrekkelig medvirkning fra reindriften i området ved fastsettelsen av grensen.

Rapporten fra Sannhets- og forsoningskommisjonen ble overlevert Stortinget den 1. juni. På side 211 i rapporten beskrives «framrykkingsteorien» som ligger til grunn for praksis og regelverk, og kommisjonen påpeker at det er grunn til å foreta ytterligere undersøkelser og få på plass oppdatert dokumentasjon på dette feltet.

Landbruksdirektoratet

Reindrifststyret konstaterer videre at den formelle distriktsgrensen i området, er fastsatt på en reindrifsfaglig unaturlig måte, i det den blant annet ikke synes å følge de naturlige topografiske grensene i landskapet.

Videre oppfølging

Reindrifststyret ber forvaltningen om å sørge for at det etableres en dialog mellom reindriften og lokaler bønder for å redusere konflikt i området. Reindrifststyret anmoder om at det i tråd med rapporten fra Sannhets- og forsoningskommisjonen settes i gang et arbeid for kartlegge historiske bruksrettigheter for reindriften.

Sak 63/23 Forslag til etablering av nytt reinbeitedistrikt - Jalgon-siida og Ealenjargasiida

Opprinnelig forslag til vedtak

Reindriftstyret avslår søknad fra Jalgon-siida og Ealenjárga-siida om opprettelse av et nytt felles reinbeitedistrikt.

Begrunnelse

Formålet med reindriftsloven er at reindriften skal ha en hensiktsmessig forvaltning og organisering, som fører til en velordnet reindrift. Et distrikt skal fortrinnsvis omfatte alle årstidsbeitene og en oppdeling av et distrikt til mindre distrikt vil være imot intensjonen i reindriftsloven. Oppdeling av distriktet, vil ikke kunne løse de interne konfliktene i seg selv. Som eventuelle nabadistrikt vil det fortsatt være behov for samarbeid på tvers av distriktene.

Oppsummering

Saken gjelder søknad om etablering av nytt reinbeitedistrikt for Jalgon og Ealenjarga-siida, som tilhører reinbeitedistrikt 23, Seainnus/Návvgastat i Vest-Finmark reinbeiteområde.

Landbruksdirektoratet anbefalte Reindriftsstyret i møte 10. juni 2021, om å ikke dele opp distriktet, med begrunnelse om at å dele opp distrikt til små distrikter vil stride mot forutsetningene i reindriftsloven om at et reinbeitedistrikt skal omfatte alle årstidsbeitene til reindriftsutøverne i distriktet.

I møte 12. desember 2022, sak 145/22, ba Reindriftsstyret om at Landbruksdirektoratet legger frem sak om etablering av nytt reinbeitedistrikt for Jalgon og Ealenjarga-siida. Landbruksdirektoratet har forberedt saken i tråd med Reindriftsstyrets vedtak i sak 145/22, men fastholder begrunnelsen for å ikke dele opp distriktet. Landbruksdirektoratet har imidlertid redegjort for mulighetene for å etablere et nytt distrikt, og et slikt eventuelt vedtak kan formuleres slik:

Reindriftsstyret godkjenner søknaden fra Jalgon-siida og Ealenjárga-siida om opprettelse av et nytt felles reinbeitedistrikt.

Begrunnelse

Basert på utfordringene med samarbeid og konfliktene i dagens distrikt, vurderer Reindriftsstyret at en etablering av nytt distrikt vil gi mer hensiktsmessig drift i distriktene, jf. vilkårene etter reindriftsloven § 42.

Møtebehandling

Reindriftsstyret fremmet nytt forslag til vedtak:

Reindriftstyret godkjenner søknaden fra Jalgon-siida og Ealenjárga-siida om opprettelse av et nytt felles reinbeitedistrikt.

Begrunnelse

Basert på utfordringene med samarbeid og konfliktene i dagens distrikt, vurderer Reindriftsstyret at en etablering av nytt distrikt vil gi en mer hensiktsmessig drift i distriktene, jf. vilkårene etter reindriftsloven § 42.

Votering

Reindriftsstyrets forslag til nytt vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Reindriftstyret godkjenner søknaden fra Jalgon-siida og Ealenjárga-siida om opprettelse av et nytt felles reinbeitedistrikt.

Begrunnelse

Basert på utfordringene med samarbeid og konfliktene i dagens distrikt, vurderer Reindrifststyret at en etablering av nytt distrikt vil gi en mer hensiktsmessig drift i distriktene, jf. vilkårene etter reindrifstloven § 42.

Landbruksdirektoratet

Sak 64/23 Eventuelt

- Landbruksdirektoratet orienterte Reindrifststyret om situasjonen i reinbeitedistrikt 16, Karasjok Vest.

Sak 65/23 Godkjenning av protokoll

Protokoll godkjent.